

Dr. Ramaseter Róbert
I. Diszter 2. Il. 8.

Budapest

Ara 3 lej

ELŐFIZETÉSI ÁR	
Egész évre	1150 Lej
Félévre	600 "
Negyedévre	320 "
Egy hónapra	110 "

X. évfolyam • 154. szám

1929 Julius 11 Csütörtök

* 5689 év Tamuz 3 *

KELET

SIDÓ POLY KAINAPILAP

Kolozsváron hirdetések a

Rudolf Mosse S. A.

Str. Reg. Maria No. 38. Tel. 4-13

és a

LLOYD EXPRESS

Str. Gela No. 20. Telefon 14-55

hirdetési irodák vesznek fel

A satrapáknak nem kell a decentralizáció

A polgári idősámitás előtt három évszázaddal kivonult a plebs, a dolgozó nép Rómából és az Aventinus hegyére vonult vissza azzal az elhatározással, hogy nem vesz részt addig Róma közéletében, míg a patriciusok nem teljesítik a plebs politikai jogainak és közszabadságának biztosítására vonatkozó követeléseit. Ez a kivonulás talán a történelem első passzív rezisztenciája volt, egy olyan politikai osztállyal szemben, amely már csak az erőszak révén tudta hatalmát a tömegeken biztosítani. A hősi kivonulás nem hozott azonnali eredményeket. Menenius Agrippának sikerült egy, a hazafias érzelmekre és nemzeti szolidaritásra figyelmeztető mesevel visszacsalni Rómába a plebejusokat, akik azonban nem adták fel a harcot és lépésről lépésre tért hódítva mégis kivívták végül azt, hogy közfunkciókat tölthessenek be és résztvevessenek az állam ügyeinek irányításában.

Abból az érdekes aprópódból elevevünk fel ezt a közzsájn forgó történetet, hogy a nemzeti parasztpárt ma délután benyújtotta a parlament elé a közigazgatási reformról szóló törvényjavaslatot és a liberális párt a benyújtás miatt ki fog vonulni a törvényhozás házából. A történelmi fejlődés hullámvonalas irányának maró iróniája az, hogy míg kétezerczáz esztendővel ezelőtt több jog és közszabadság követelésének jelszavai mellett vonult ki a plebs az Aventinusra, addig ma a liberális párt azért tagadja meg a parlamenttel való további együttműködést, mert a kormány törvényjavaslatát túlságosan haladó szelleműnek, igen sok jogot és szabadságot biztosítónak tartja.

Ha aprólékosak akarunk lenni, akkor azt mondhatnánk, hogy a liberálisok a parlamentárizmussal szemben a multban is a cinikus tagadás álláspontján voltak és annyira nem respektálták a demokrata princípiumokat, hogy egyszerűen a maguk képeére hamisították meg a választások tényleges eredményeit. Ez a kivonulás tehát a liberális párt retrográd koncepcióinak kettős bizonyítéka: kivonul a parlamentből részint, mert lebecsüli ezt az intézményt, másrészt pedig, mert ily módon próbálja alarmitozni a közvéleményt egy olyan törvényjavaslattal szemben, amely az első forradalmi lépést jelentené az ország politikai és közéletének normalizálódása felé.

Alkalmunk volt rámutatni arra, hogy a reformtervezet abban a formájában, amelyben a parlament elé kerül, nem képviseli százszázalékosan a nemzeti parasztpárt programját és ideológiáját. Nem képviseli pedig azért, mert a javaslat eredeti szövegében a kormány kénytelen volt bizonyos intervenciós hatása alatt módosításokat eszközözni. Ezek a módosítások azonban még mindig fenntartják azt a két princípiumot, amely a reform alapját képezi: a községi autonómiát és kerületi decentralizációt. Hogy mit jelent az egyik és mit jelent a másik, azt talán az elméletben nem is lehet elég plasztikusan kidomborítani. A gyakorlatban azonban kimutathatjuk, hogy az a centraliztikus, centripetális kormányzati rendszer, amely az országban az elmúlt tíz esztendő alatt uralkodott, a közigazgatás teljes dezorganizálásához vezetett és nem utolsósorban vált ok-

A régenstanács jóváhagyta a közigazgatási tervezetet — megszűnt a belpolitikai krízis

Tomboló tapsvihár közepette tette le Maniu Gyula a Kamara asztalára a közigazgatási reformjavaslatot

Maniu Gyula elkészítette lemondását arra az esetre, ha a régenstanács nem járul hozzá a közigazgatási reformhoz. Izgalmas audienca után Maniu megkapta az előzetes szentesítést

Hétfőn megkezdik a javaslat általános vitáját

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Új Kelet tudósítójától). Öt nap óta rendkívül kritikus órákon ment keresztül az ország belpolitikai élete. Az egyesült ellenzéki pártok a közigazgatási reformjavaslaton keresztül halálos csapást akartak mérni a kormányra és a közigazgatási javaslat elleni akciójukban egészen a régenstanácsig mentek. A kormány azonban, amelynek sarkalatos programpontja a közigazgatási reformjának modern és decentraliztikus szelvényben való keresztülvitele, nem hagyta befolyásoltatni magát a különböző oldalokról megnyilvánuló támadásoktól és arra sem volt hajlandó, hogy a javaslat tárgyalását az őszi szesszióig elhalasztassa.

A liberális párt nagy kampánya, amely a közigazgatási reformjavaslatot úgy igyekezett beállítani, mintha ez az ország egységét veszélyeztetné, ideig-óráig megtévesztette a régenstanácsot is, úgy, hogy a régenstanács, mielőtt a törvényjavaslatot az előzetes szentesítést megadta volna, bizonyos változtatásokhoz ragaszkodott. A kormány tagjai hosszas tanácskozások után bizonyos módosításokat végre is hajtottak a javaslaton, annak alapelveihez azonban mereven ragaszkodtak.

Ebből a tényből származott az a hír, amely Bukarestben két napon keresztül

zörösen tartotta magát, hogy a kormány régenstanács magatartásának következményeképen lemondásra készül. Különösen liberális körök gondoskodtak arról, hogy ez a hír minél tendenciózusabb formában terjedjen el a sajtóban és a közvéleményben is.

A döntő nap a mai volt. A délelőtti órákban Maniu, Mirto és Stere megbeszélésre hítek össze, hogy az utolsó szavazásokat elvégezzék a közigazgatási javaslaton. E megbeszélések után a miniszterelnök elkészítette a kormány lemondását arra az esetre, ha a régenstanács vonakodnék hozzájárulását adni a javaslatnak. Délben 12 óra tíz perckor Maniu Gyula kihallgatáson jelent meg a régenstanácsnál és közel egy órán keresztül ismertette az utolsó módosításokat és különösen Buzdugan régenssel folytatott beható beszélgetéseket.

Egy óra után hagyta el a miniszterelnök a régenstanács palotáját és mereven elzárkózott az újságírók ostroma elől, akik nyilatkozatigéretre kérték fel. Maniunak ez a magatartása a legfantasztikusabb kombinációkra adott alkalmat, voltak, akik már pozitív formában beszéltek a kormány lemondásáról, koncentricus kormány megalakulásának híret közölték, amelynek élére Barbu Stürbey, vagy Titulescu került volna. Mindezek a fantasztikus kombiná-

ciók azonban már a kora délutáni órákban halomra dőltek. Délután négy órakor a miniszterelnök megjelent a kamarában. A kamara földszinti padsorai zsufolóság megteltek a képviselőkkel és rengeteg szenátor jött át a szenátusból. Szorongásig voltak telve a karzati pad-sorok is, a miniszteri padsorokban pedig kivétel nélkül helyet foglaltak a kormány összes tagjai. Szokatlan feszültség közepette várta mindenki Maniu bejelentését. Visszafojtott csendben emelkedett fel szólásra az ország miniszterelnöke és emelkedett hangon olvasta fel a királyi kéziratot, amely előzetes szentesítéssel látta el a közigazgatási reformjavaslatot és lejette a tervezetet a kamara asztalára.

Maniu bejelentésére orkászzerű tapsvihárral fogadták a képviselők, percenként tombolva ünnepeleék a kormányt. Ezzel az aktuálisan megszűnt a napok óta tartó krízis és feszültség. A belpolitikai helyzet újból normális medrébe tért. A közigazgatási javaslatot a kamara bizottsága azonnal tárgyalni kezdte és előreláthatólag hétfőn fog kerülni a plénum elé.

Liberális helyről származó értesüléseink szerint a liberális párt változatlanul fenntartja ama szándékát, hogy kivonul a parlamentből.

zójává annak a szörnyű gazdasági válságnak, amely az országban dúl.

A közigazgatási jog doktrínájai valamennyien megegyeznek abban, hogy az egészséges államélet demokratikus kormányforma mellett és decentralizáció nélkül el sem képzelhető. A decentralizáció egyszerűen szamó az a tény, hogy az egyes vidékeknek, kerületeknek más és más gazdasági, szociális, etnografiai, történelmi és tradícionális adottságaik vannak és hogy a harmónikus államrendezés csak úgy képzelhető el, ha ezeknek a különböző vidékeknek meg van adva a lehetőség, hogy az ország politikai és gazdasági fejlődéséhez sajátos voltuk, speciális erejük szabad kifejlése mellett járulhassanak hozzá. A községi autonómia pedig néhány szóval azt jelenti, hogy az egyes községek polgárai a maguk ügyesbajos dolgait a saját legjobb belátásuk szerint, a maguk választotta emberekkel intézik. Világos, hogy a község érdekei így jobban megvédhetők mintha a község ügyeibe egy a központ által kinevezett és végeredményben a végrehajtó hatalom ősze alatt működő ember állna.

Ma az a helyzet, hogy a falusi másodosztályú segédianitól kezdve a címzetes állami hivatalszolgáig mindenki kénytelen politikálni, kénytelen politikai

pártok pántlikáira esküdni, mert csak így tudja érvényesülését biztosítani, egyszerűen azért, mert a központi hatalomnak megvan a lehetősége, hogy belenyúljon a köz- és magánélet legegyszerűbb vonatkozásaiba is. Tíz esztendőn keresztül Bukarest kénye-kedve szertint irányították a csatolt területek életét, a központból kinevezett satrapák utján, akik a helyi viszonyokat nem ismerték és akik római prokonzuloknak érezték magukat, akik a császár kegyelméből tetszésük szerint fosztogathatták a parancsuk alá rendelt területeket. A közigazgatási decentralizáció szabadabb életre akarja hívni a Nagyromániát alkotó országrészeket, biztosítani akarja az országrészek speciális érdekeit, respektálni azoknak sajátos karakterét és kerületi lokálpatriótizmusát és a kerületi vezérigazgatóságok felállításával mentesíteni akarja a polgárt, hogy legkisebb ügyesbajos dolgával is Bukarestbe szaladjon. Megtörténhet-e volna azok a felháborító közigazgatási visszaélések, ha Erdélynek például a közigazgatási decentralizáció megadta volna a jogot és lehetőséget, hogy kontrollálja funkcionáriusainak tevékenységét?

Igen ám, de a decentralizáció márólholnapra megszűnteti a központból való szabad és korlátlan baszkodás lehetőségét. A szabad élethevitt országrészek nem fogják megengedni többé azt, hogy

az ország a mindenkor kormányok kénye-kedvének legyen kiszolgáltatva és hogy csak egy példát említsünk — meg fog szünni annak a lehetőség, hogy egy belügyminisztériumi funkcionárius bele-szóljon a Malom ucca kiaszfalozásába. A nemzeti parasztpárt programját hajtja végre és ideológiájának alapelveit ülteti a gyakorlati valóságba, midőn tető alá hozza az ország új közigazgatási életének alapkövét. Csak természetes, hogy az önkényre és álarcos diktatúrara építő liberális párt hatalmi mindenhatóságát látja veszélyben sorogni a közigazgatási reform megszavazásával és kétségbeesett kísérleteket tesz, hogy menteni próbálja a centralizációt, a reakciós kormányzás utolsó végrát. A törvény megszavazását új községi választások fogják követni az egész országban és a községek életének irányítását a közbizalom által kijelölt emberek fogják átvenni.

Nem csoda, ha a liberálisok végső harcot folytatnak a reform ellen. A törvényjavaslat benyújtása azonban bizonyítéka annak, hogy a kormány a régenstanács bizalmát bírja. A gazdasági reformok után a kormány most hozzálát a közigazgatás újjászervezéséhez és az ország közéletének új alapokra való fektetéséhez. Kétségtelen, — valami mégis csak változott az országban. (k. r.)

us 10.
akat. Bat
tán fel
i központ
trók el-
tották az
egsemmi-
egsemmi-
mérkőz-
van Vir-
korrektül
mindenki

agyar bi-
set, mely
ntésre. A
vasárnap
ogja ősz-
n a ko-
játéko.

p. csütör-
fűrdőben
ésapatai
k. Uni-
rők. Boj-
Giurgiu
BAK. Tó-
órákor.

SEK
staggabb
és 50 lej,
remény,
Jelleg
béllyeg
25 lej.

nán, német
levelez-
könyvek
helyezke-
Cim a ki-
B." jelleg

el irr. hlt-
gító ima-
százi nagy-
egyébhangu
egy fődó
t keres. —
aug. 5-ig
kifüldők.

onal meg-
"Korzó-
argu-Mure-
oóvel tár-
rgu-Mure-
26.

s német
lást keres.
vezetőnö-
yos urhoz.
oban. 2110

modern lak-
k a város
sabb ho-
sabb eisejére
i Bratiano
a 51. alatt

edő, antik
ura, csont-
s egyebek
wartz, Cal.
dof-ut) 36.

ernobédő
bonyegeket
"Safurth"
redés Piatu
39.

szor, reg-
garantált
ajkapható
szaságtól
k állandó
yelet a tit
semők és
ére állan-
mentő fejt
ható.
német Cal.
dof-ut) 36.

az
8.

A Zsidó Napközi Otthon házában

Vasárnap délelőtt elhívtak egy Magyar-uccai földszintes házba: a Zsidó Napközi Otthonba. Proletár tanyá, de valami egészen újszerű, a kicsiny rajkók meglátszik, hogy ezen a tanyán nemcsak időt kell tölteniük, hanem fel kell majd készülniök egy magasabbrendű életre, ahol tisztaság és önbecsülés, rend, fegyelem uralkodnak, de azért nem minden poézis nélkül.

Ezek az apróságok itt csak aludni mennek a szegénytanfára, a napot és levegőt úgy szedik, hogy abból ambíció sarjad ki. Ezek a kicsik minden hónapban és minden esztendővel mind jobban átmenesülnek a szellemről, amely azt mondja: „Ime én is ember vagyok, nekem is jogom van az életre... És azt mondja: élni is fogok e jogommal és hálás vagyok nektek zsidó jómóduak, hogy idehoztok arra, hogy emberré váljak, dolgoz, produktív emberré és ne súlyedjek le gyűlésvész munkakerülő és koldusok sorába.

Az otthon nagytermében, ahol oktatnak, kézimunkára tanítanak és olykor-olykor a nagyok is gyűlést tartanak, most kiállítás van. Az apró gyermekek munkáiból állítottak ki egyet-mást. Három éves gyermekek naiv gyűző rajzai és a nagybácskák apró terveit, kicsiny himézsek, az egyéniség alig-alig csillan meg e dolgokban. Csak egy bizonyos, hogy itt szép, becsületes, igaz zsidó szociális munka folyik.

Ott van közöttük most is Neuberger Zsigmondné. Ezt a helyet el sem lehet képzelni nélküle, aki a jótékonyaságok legszentebbjét választotta, az elhagyott gyermekek visszatérítését az otthon és a társadalom sinjeire. Ezt az asszonyt muszáj becsülni és értékelni, meg kell őt szeretni azért a szeretetért, amit beléjük plántál a proletárgyermekekbe.

A szegénység erkölcsileg is kilendíti az embert. Aki szegény, annak meginog a benső biztonsága, a kenyérré váló ügyefogyott, vagy peches házijában, hazudnia kell, vagy varaszkodnia, hízlelnie, vagy mérhetetlenül gyűlölnie.

A szeretet is a jóllakottak privilégiuma, hiába zengedeznek a szegénység poréziséről. A szegénység sohasem szép, a nyomor mindig szárnyszerű, a gond felhője fekete. Ha a jótét szabadalmazottjai közül valaki odamegy közéjük, megfogja őket karuknál fogva és azt mondja: gyerekek, kiviszlek benneteket a pokol előcsarnokából, gyerekek s lássátok az életet, amit csakis nektek nem érdemes élni, — akkor ezzel tanujelét adja, hogy méltó rá, hogy embernek született.

Az otthonban megmutatják két fiatal-embernek a fényképét. A két fiút az általam menhelyből vették ki. Mennyi fájdalom élhetett abban az anyai szívből, amikor odavitte gyermekét a menhely kapujába. És mennyi boldogságot érezhetnének ezek az anyák, ha látnák, miké váltak gyermekeik! Az egyik mérnökké küzdött fel magát az Otthon istápolásával, a másik vezető munkása egy gyárban. Mindketten fiatalok, erőteljesek és szépek. Nem tudják mi a nyomott szegénység tragikuma.

Elmondanak ezután egy másik esetet. A Napközi Otthonba bejutott két apróság. Elhanyagolt, ványvadt két lépvirág, a kültekek fertőjéből kerültek fel, sem apjuk, sem anyjuk. Fiu és leány. Volt egy nagyapjuk, aki koldulásból élt és ezt „jobb jövedelem“ okából is magával vitte. A gyermekeket is a részvételtés és te. A gyermekeket a zsidó Nőegylet elszakította nagyapjuktól, hogy rendes emberekké nevelődjenek. Még az öreg koldus otthonába, sem engedték őket vissza.

De azt nem lehetett megtiltani, hogy az öreg ember oda ne jöjjön a gyermekek közé a Napközi Otthonba és hogy egyszer-mászor ki ne vigye őket — sétálás ürügye alatt. A sétálástól rendszerint kolduló séta lett és amikor ez kitudódott, Neuberger Zsigmondné dilemma elé állította az öreget.

— Vagy nem látogatja meg az unokáit öregem, vagy pedig kiviszi és nem jönnek ide vissza!

Az öreg koldus az utóbbit választotta. Kívítta a gyermekeket, elvitte a városból, minthogy azzal fenyegették, hogy lecsúsztatják, ha a gyermekekkel koldulásra érik. Az öreg visszament Máramarosba és két évig híret sem hallottak. Két év után a gyermekek jelentkeztek az Otthonban, ahol most már zavartalanul gondoskodhatnak a jövőjükről. A nagyapjuk ugyanis otthon maradt.

Megkérdezem a nagybácskát, mi akar lenni?

— Én kérem olyan bácsi szeretnék lenni, aki ad a koldusoknak.

— És te kislány?

— Én egy olyan asszony akarok lenni, mint amilyen a Kati néni.

A Kati néni ugyanis házvezetője az Otthonnak, aki huszonnyolc év óta mindig menházi zsidó gyermekek nevelésével foglalkozott. Huszonnyolc év óta huszonnyolc gyermeket nevelt, a menhelytől kapta az öt forintot havonta és Neubergerné külön három forintot adott neki. Most már elég volt ebből a mesterségből, a dolgos asszony nem akar pihenni, de egy nyugodtabb foglalkozást kért és ezért berendelték a Napközi Otthon bolt-ives konyhájába, ahol reggeltől estig dolgozik a tűzhely mellett. Egyetlen boldogsága, hogy neveltjeiről jó hírt hall. Büszkén mondja, hogy Pesten is él két neveltje. Önálló üzletük van.

A Zsidó Nőegylet, a Napközi Otthon házában agglomerátum is rendezett

be, becsületben megőregedett szegénysorsú asszonyoknak. Most csak egy asszony él itt, nem azért, mintha nem lenne több a városban, aki erre rászorulna, hanem mert egyelőre csak egy szobát tudtak erre a célra lefoglalni és különösen, mert nincs olyan jövedelme a Nőegyletnek, hogy ezt a kegyes intézményt kibővíthesse. A leányok árvaházat is tervbe vették, ezt is hasonló okból nem lehet egyelőre megvalósítani.

A Nőegylet azonban új akciót kezd és appellálni fog a zsidó asszonyi szívre. Mindenki meg van győződve róla, hogy a szívek reagálni fognak. Bizonyára nem sajnálkozással, hanem pénzzel és természetbeni adományokkal.

Bemutattak néhány táncszámot a gyermekek, daloltak és színházat játszottak.

A gyermekek között van egy bájos, feketefürtű kislány pár esztendő mindössze, de már kész komédiás. Ahogy a látait rakja tan közben, ahogy mimi-zázik és ahogyan kitarja a karjait, abban egy kész egyéniség bontakozik fel. Három testvére jár be a Napközi Otthonba, az apja íamunkás és kinos-keservesen tudja megteremni a saját betevő falatját.

A gyermekek betevő falatja miatt nem lehet panasz. Nézem az ebédjüket, möbön ettek a kicsinyek, még a három évesek is tudják a rendet, inspektorokat tartanak és egymást szolgálják ki, a pontosságot már itt kezdik tanulni.

Száznegyvenen vannak.

Lehetnek többen, mert ki tudja hány-szor ennyi elhagyott, nyomorgó gyermek él Kolozsváron! (sz. i.)

Borzalmas véget ért elsüllyedt angol tengeralattjáró elavult típusu volt

Megkezdték a kiemelési munkálatokat

London, július 9. — A H. 47.500 tonnás elsüllyedt tengeralattjáró elavult típusu hadihajó volt, amelyet 1918-ban a háborús szükségrendszabályok intézkedéseinek megfelelően építettek. A tengeralattjáróval már több ízben történt meg-előzőleg is baleset. Légénységét ezért csakia önként jelentkezőkből állították össze.

Bár a tenger nyugtalansága erősen megnehezíti a kiemelési munkálatokat, az admirálisok mindent elkövetnek ezek siettetésére. A süllyedés helyét a tengeren olajolt jelzi. Bolyákat eresztettek alá a mélységből és tegnap az egész délután folyamán vízárepülőgépek köröztek a süllyedés színhelye felett. Megállapították, hogy az elsüllyedt tengeralattjáró 55 fonalnyi mélységben van.

A mentési munkálatokra a Rodney csatahajót rendelték ki, 4 aknakeresővel, több emelőhajóval és hidropállal. A

mentéshez a legmodernebb buvárkészülékeket vitték át a 35.000 tonnás mentőhajóra. A mentésben buvárhajók is részt vesznek; az akció megkezdését már ma a déli órákra várják.

London, július 9. — A tengeralattjáró katasztrófájának addigi megállapítások szerint huszonnégy ember vesztette életét. A H. 47 elsüllyedt tengeralattjáróval a mélységbe került 21, ezek között egy tiszt, az L 12-ről hiányzik két ember és a kimentettek közül a kórházban egy belhalt az összeütkezésnél szenvedett szívbajlás miatt.

Lapjelentések szerint a H. 47 két embert és a parancsnokot sikerült kimenteni. Ugyancsak a lapok jelentik, hogy az L 12 saját erejéből már befutott a kikötőbe, ahol megjavítják sérüléseit.

A tengeralattjárók összejöttükése buvárművelet keretében, a véletlen szélsője folytán esett meg.

Az egész világon tízmillió munkanélküli munkás és alkalmazott van

Az ipari és gyári balesetek megelőzése a nemzetközi munkaügyi parlament előtt

Ma van tíz esztendeje annak, hogy a Népszövetség mellett működő Nemzetközi Munkaügyi Hivatal alakuló ülését tartotta Washingtonban, ahol tudvalevően a nyolcórás munkaidőt egyhangúlag magáévá tette az első konferencia és azt minden kormányban beicikelyezés végett a figyelmébe ajánlotta. A tizenkettedik ülése a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalnak Genfben most ért véget és soha ennyire értékes munkát nem végzett a gazdaságilag gyengébbek védelme érdekében, mint a legutolsón.

A munkanélküliség kérdését tárgyaló bizottság jelentésében kiemelte, hogy nemcsak az iparban, hanem a bányászásban és a mezőgazdaságban is rendkívül emelkedett a munkátlanosok száma,

A bizottság jelentése szerint — hivatalos adatok alapján tíz millióra tehető az egész világon azoknak a száma, akik állandóan munkanélküli vannak. A legnagyobb munkátlanosok száma Ausztráliában, hol a dolgozók 30 százaléka van munka és kereset nélkül. A bizottság jelentése szerint a Népszövetség azt kérte a Munkaügyi Hivaltól, hogy vizsgálja meg az aranynak, mint értékmentőnek az áringadozása okait és kihatásait a nemzetközi gazdasági életre, azonkívül azt is, hogy a lakosság szaporodása és az új iparágak keletkezése mennyire van befolyással a munkanélküliség ügyére. A bizottság jelentése szerint az iparban a munkátlanosok legfőbb oka a gépek folytonos tökéletesítésén kívül az

Schwartz Menyhértné
Ort. Zsidó Leánynevelő-intézete -- Internátusa
Oradea. Szaniszló-utca 13.
Elemi, gimnáziumi továbbképző és kereskedelmi iskolai leányok részére.
Kivanatra prospektust küldök.

is, hogy a mezőgazdaságban munkanélkülivé vált tömegek — a mezőgazdaságban alkalmazott gépek folytán — az ipari munkánál próbálnak elhelyezkedni, ami szintén növeli az ipari munkások munkanélküliségét a létszámát. Ezeket a megállapításokat a teljes ülésvita tárgyává tette és hosszabb vita után a Munkaügyi parlament teljes ülése abban állapodott meg, hogy csak nemzetközi szabályokkal lehet a munkanélküliséget enyhíteni. Azonkívül elhatározta a teljes ülése, hogy a legközelebbi ülése napirendjére felveszi a bányáiparban munkanélküli levők ügyét és utasították a hivatal igazgatóságát, tanulmányoztassa azt a kérdést is, hogy a mezőgazdaságban főlegessé vált munkaerő milyen számban talál elhelyezést az iparban?

A munkaügyi konferencia teljes ülése azután a balesetek elhárítását és azoknak megelőzését tárgyalta, miután ezt a kérdést már teljesen előkészítették. A teljes ülése mindenekelőtt felszólítja a kormányokat és munkásszervezeteket, hogy az alkalmazottakat állandóan világméretűen állandóan ellenőriztesse és hogy az ellenőrző munkában a munkásság szervezetei is bevonassanak.

Figyelmébe ajánlja továbbá az egyes kormányoknak a teljes ülése, hogy a balesetelhárítás a felsőbb iskolákban tantervül vétessék fel és hogy az első segélynyújtásnál megfelelő szakképzéssel bíró személyek álljanak rendelkezésre.

A konferencia legközelebbi ülésének tárgysorozatára felvették az alkalmazottak munkaidejének kérdését, továbbá a hajók ki- és berakodásánál alkalmazott munkások baleset elleni védelmét, továbbá a gyarmati bennszülöttek kénszermunkájának az eltiltását. A teljes ülése már most hangsúlyozta, hogy a gyarmati munkások bérét mindenkor a munkások kezébe és készpénzben kell fizetni és hogy teljes egyesülési és gyülekezési szabadság biztosítandó a gyarmati munkásoknak, mert ami most a gyarmatokon a bennszülött munkásokkal történik, az egyenlő a középkori rabszolgatartással, mert hiszen ezek az állattá süllyesztett munkások évente 104 munkanapot kötelesek teljesen ingyen dolgozni.

Kénsav, sósav, salétromsav, accumulator sav
minden erősségben, vagon-tételben és ballonokban, gyári lerakotunkban, legolcsóbban kapható:
Ullmann József és Fia
vegytárú import Oradea. — Telefon: 6-77.

Ha köhög vagy berekedt
egy igyon
Málnási SICULIA
gyógyvizet,
mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető.
Kapható minden fűszerüzletben.

Naponta, vése érdeklővilág szíven kíván

De ki gó arra a sok nőre, aki kintől és neve egyszer pokban. Ki jeivel?

Csak ritk a névtelen fiatalasszony neve megjelenésében. Egy töernyóval meghalt.

Ebből a egy mondja mából, meg pok. Aztá nevét meg

Hogy hiv irni, ugys irni, ugys mindenki. A

Ó volt a amikor val volt szükség tett kockáz ernyős ugr

A férje i ran együtt halálugrása a 143 alka A 146-ik h mert nem amely hall ezzel a hal naps dicső

Napi 15 óta az által helyett mos fizetés kep is takarított nyéből A takarított gyűjtött va egy apró h

Ennek a mentumáro pok. A má fiatalasszony A férj ugr egyenletesen riadtan lát setten ráng maglik és t felé.

A férj es eltört. El megtudta a

Rengeteg névtelenek, sonló mutá vásárra a ember Ren unták a k Hollywood néznek a minthogy e lett belőlük elégedett t viskójukba, csapni a h

Es a der figyeli az egyik felhő ugrál, odas

— Csups sőgoron ké woodban é mascházak ugrádozna

Bankok Kere Saját érde

nyome bélye Modern kist Ké EUGE Strada

Akik életükéért áldoztak a filmért

Naponta jelennek meg érdekes és kevésbé érdekes cikkek, a hollywoodi mozivilág sztárjairól, amit a közönség élénk kíváncsisággal habzsol.

De ki gondol csak egy pillanatra arra a sokezer és névtelen férfira és nőre, aki Hollywoodban él, küzdök, kínlódik és végül meghal anélkül, hogy neve egyszer is megjelent volna a lapokban. Ki törődik Hollywood névtelenjeivel?

Csak ritkán kerül forgalomba ezeknek a névteleneknek a neve. Legutóbb egy fiatalasszonynak szerencséje volt. Az ő neve megjelent a világ valamennyi lapjában. Egy ismert filmsztár helyett ejtőernyővel ugrott le a repülőgépről és meghalt.

Ebből a nevezetes alkalomból, hogy úgy mondjuk élete fordulópontja alkalmából, megemlékeztek róla a világlapok. Aztán másnap el is felejtette a nevet megint az egész világ.

Hogy hívják? Annakidején megírták irni, ugys elfelejténé holnapra megint irni, ugys elfelejténé holnapra megint mindenki. Az igazi neve ez volt: „double”. Ő volt a híres színésznő alteregoja, amikor valami nyaktörő mutatványra volt szükség és a sztár életét nem lehetett kockáztatni, 146-szor végzett ejtőernyős ugrásokat repülőgépről.

A férje is ezen a pályán volt. Gyakran együtt dolgoztak. A fiatal nőnek 145 halálugrása nagyszerűen sikerült. Ebből a 145 alkalomból senkisé sem beszélt róla. A 146-ik halálugrás: az nem sikerült, mert nem sikerült az a halálugrás, amely hallál végződik. Viszont sikerült ezzel a halálugrással elérnie az egy napos dicsőséget.

Napi 15 dollárért kockáztatta évek óta az életét ez a fiatal nő. A sztár, aki helyett most meghalt, heti 3500 dollár fizetést kap. És a fiatal double még meg is takarított ebből a szerény keresményéből. A férjének is volt valami megtakarított pénze és a közösen összegyűjtött vagyonkából vettek maguknak egy apró házikót.

Ennek az esetnek legtragikusabb momentumáról különben nem írtak a lapok. A másik repülőgépről ugyanis a fiatalasszony férje ugrott le ejtőernyővel. A férj ugrása sikerült. És amíg a férfi egyenletesen zuhant lefelé a mélybe, riadtan látta, amint felesége kötségbesen rángatja az ejtőernyőt, sikolt, vonaglik és tehetetlenül zuhan a mélység felé.

A férj egy fára zuhant. Mindkét lába eltorult. Elájult. Mikor magához tért, megtudta a hírt: meghalt a felesége.

Rengetegen vannak ezek a hollywoodi névtelenek, ezek a double-ok, akik hasonló mutatványokkal viszik naponta vasárna a bőrüket. A legtöbbje egyszerű ember. Rendszerint artisták, akik megunták a komédiás életet és elmentek Hollywoodba szerencsét próbálni. Színészek azonban nem váltak be, de minthogy elég ügyesek voltak, double-ok lettek. És minden este azzal az elégedett tudattal mennek haza a kis viskójukba, hogy ma megint sikerült becsapni a halált.

És a derék yankee, aki gumit rágya fejele az izgalmas filmet, amint a hős egyik felhőkarcoló tetejéről a másikra ugrik, odaszól a szomszédjének:

— Csupa ügyes trükk az egész. A sógorom két évvel ezelőtt kint volt Hollywoodban és mesélte, hogy csak papírmáscháznak ezek és a stúdió szobájában ugrádoznak rajtuk a színészek.

Bankok! Gyárak! Vállalatok! Kereskedők! Iparosok!
Saját érdekében felhívom b. figyelmüket modernül felszerelt
nyomdámra és gummbélyegző gyáramra.
Modern kisüzem, olcsó árak, izléses munkák!
Kérjen árajánlatot!
EUGEN KATZ CLUJ,
Strada Regina Maria 37. szám.

Tizenegy órától tizenkét óráig tartott a kormányválság Bukarestben

Hogyan szerezte meg a kormány a régenstanács előzetes szentesítését a közigazgatási reformjavaslatához

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk másik helyén beszámoltunk arról, hogy a közigazgatási törvényjavaslatot Maniu a kamara elé terjesztette és arról, hogy a javaslatot kísérő királyi kézirat aláírását rendkívül izgalmas órák előzték meg. Ujabb telefonjelentések alapján még az alábbiakról számolhatunk be. A régenstanács azt kérte a kormánytól, hogy a javaslatot oly értelemben módosítsa, hogy a megyék szövetsége ne kapjon jogi személyiséget, mert ez alkotmányellenes. Ugyancsak módosítandónak deklarálta a régenstanács a faluk

autonómiájának létesítését, miután az alkotmány az autonómiát csak a községeknek ismeri el.

Miklós herceget, aki a királyi vadaskertben vadászott, Hídu udvari miniszter táviratilag hazahívta és a régenherceg ma reggel autón a fővárosba érkezett, hogy résztvegyen a régenstanács munkájában. A régenstanács délelőtt 11 órakor a királyi palotába hívta Mirto belügyi államtitkárt. Mirto előbb Maniu előtt jelentkezett audiencián és a miniszterelnök közölte Mirtoval, hogy nem hajlandó a törvényjavaslatnak további

módosítást akceptálni. Tizenegy órától tizenkét óráig azt hitték Bukarestben, hogy a kormány sorsa meg van pecsételve és Titulescu vagy Stirbey kormányalakítását kombinálták. Tizenkét óra tíz percek Maniut hívták a királyi palotába, aki csaknem egy óras audiencián volt a régenstanácsnál és meg egyezett a törvényjavaslat végleges szövegében. Délben két órakor Vaida belügyminiszter prezentálta a régeneknek a törvényjavaslat módosított szövegét, mire a régenek aláírták a javaslatot kísérő királyi kéziratot.

Megjelent az új vámtarifa

Az egész vonalon redukción hoz az új vámtarifa. A vámbüntetések felére szállították le

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Monitorul Oficial mai számában napvilágot látott az új vámtarifa, amely még a jövőhéten, vagyis a parlament elé való terjesztése napján, életbe lép. Az új vámtarifa textil, selyem és más iparcikkek behozatali vámját lényegesen csökkentette és nem kétséges, hogy az így módon elkészített vámtarifa fokozottabb mértékben veszi figyelembe a fogyasztók érdekeit és valóságilag az ország gazdasági emanci-

pálását, jelenti főleg a liberális iparvállalatok védelmére készült eddigi vám tarifakkal szemben. Nem kétséges, hogy az új vámtarifa a textil és selyemárak jelentékeny olcsóbbodását fogja előidézni.

Az új vámtarifa a régivel szemben a stabilizációnak megfelelően 1200 lej helyett 800 lejben számítja az angol fontot. Egy másik jelentős diszpozíciója az új tervezetnek az, hogy a vámbüntetések összegét, amely eddig a tarifa

négyszerese volt, a kétszeresre szállította le. A textil és konfekcióárakban 25-30 százalékos redukción hozott az új vámtarifa, a selyemárak behozatali váma kilogrammonként 2-3000 leire redukálódott. Az állati termékek, a bőr, a gyapjú behozatali vámitétele 20-30 százalékkal csökken, a mezőgazdasági gépek, az autókalkatreszek és rádió gépkalkatreszek behozatali illetéke a minimumra redukálódik. A vámtarifa ismertetésére annakidején visszatérünk.

Tíz újabb letartóztatás történt a bukaresti komplott ügyében

A letartóztatott Stoica ezredes lakásán rengeteg fascista röpiratot találtak

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton fedezték fel Bukarestben Stoica ezredes és néhány fantazista több mint nevenséges fascista komplottkészítőt és ma már az egész ország lakossága légen napirendre tért a próbálkozás fölött. Bukarestben most folyik a vizsgálat az ügy apróbb részleteinek pontos felderítésére és annak megállapítására, hogy kik kapcsolódtak bele tulajdonképpen Stoica ezredes kalandos tervébe.

A mai nap folyamán tíz újabb letartóztatás történt a komplottügyben. A letartóztatottak között egy ezredes is van, a többiek a bukaresti repülőtér műhelymunkásai. A vizsgálat megállapította, hogy a szervezkedés összes résztvevői misztikus ünnepélyességek között esküt tettek a román fasciára. Stoica ezredes odobesti lakásán ma délelőtt házkutatást tartottak a polgári és katonai hatóságok és ott számos fascista röpiratot és manifesztumot koboztak el.

A nyomozás eddigi megállapításai szerint az összeesküvők július 8-ikára, hétfőre tervezték a fascista diktatura kikiáltását. A terv szerint vasárnap éjjel letartóztatták volna a Maniu-kormány összes tagjait és kezükbe kerítve a hadsereget, hétfőn reggel kikiáltották volna a diktaturát. A terv azonban annál is inkább kudarcba fulladt, mert néhány polgári és katonai személyen kívül az összeesküvők teljesen izolálva voltak. Politikai körökben tartja magát a hír, hogy az egyik nagy romániai politikai párt teljes támogatását ígérte meg az összeesküvőknek, de a döntő pillanatban cserben hagyta őket.

A kormány egyébként elkövette azt

a hibát, hogy cenzurázta és visszatartotta a külföldi lapok bukaresti tudósítóinak táviratait és így alkalmat adott arra, hogy a külföldön kósza hírek terjedjenek el az összeesküvés méreteiről. A Neue Freie Presse bukaresti tudósítójától azt a táviratot kapta a cenzura ellenére is, hogy a letartóztatottak között van Brosteanu tábornok és Sturdza ezredes. Ez a hír mindenesetre megerősítésre szorul. Tény az, hogy az összeesküvők rendkívül vigyázatlanul és meg gondolatlanul készítették elő terveiket, úgy, hogy a kormánynak az első pilla-

nattól kezdve pontos információi voltak a készülődésekről. A nyomozás most annak megállapítására irányul, hogy honnan kaptak pénzt a szervezkedésre a bukaresti operettfascisták.

A Matild-viz

egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

Emléket Herzlnek!

Thamus 20-án van

Herzl Tivadar halálának 25-ik évfordulója.

Ültessen minden zsidó egy fát a Keren Kajemeth földjén a Herzl-erdőbe!

„A palesztinai zsidó érdekek a Macdonald-kormánynál a legjobb kezekben vannak“

Emanuel Shinwell, az új angol kormány zsidó tagjának expoziója a londoni Bné Berith páholyban

(London, július 9. Az Uj Kelet tud.) A Bné Berith Páholy éves lakomáját a Hotel Cecilben. Emanuel Shinwell, a hadügyminiszter egyik osztályfőnöke a felköszöntőre válaszolva, a következőket mondotta:

— Vannak, akik a mai kormány politikáját aggodalmasnak találják Palesztinára és annak fejlődésére nézve. Ezen aggodalmaskodókkal szemben kötelességem merem állítani, hogy a zsidó érdekek Palesztinában a mai kormánytól a legjobb kezekben vannak. Egyébként szeretném, ha ezen az estén mellőznék a politikát. A zsidó és zsidó közötti veszekedés nem épületes látvány. Mondhatom megnyugtató, hogy Anglia közvéleményében az utóbbi időben a zsidó otthon tekintetében örvendetes változás állott be. Elmúltak azok az idők, amikor az emberiség kemény problémáit, a szociális beleség okát rá akarták tukmálni a zsidókra.

— Angliában a zsidók minden más állampolgárral egyenjogúak és semmi ok arra, hogy külön védelem biztosításuk számukra. Így például a kivándorlás, a foglalkozási ágak átesorolása és a közkutatás problémája. Ezért nagy szükség van a Bné Berith szervezetre, ahol olyan emberek ülnek, akik igaz szívvel és lélekkel ragaszkodnak a zsidó eszmékhez.

— Az alsóház zsidó tagjai, tekintet nélkül arra, hogy milyen párthoz tartoznak, a parlamentben a zsidó közösség jogaiért és érdekeiért egységesen fogják

sikra szállani. Kéz a kézben kell, hogy a zsidóság és az állam együtt működjen. Mi hiszünk a zsidó faj erejében és elhivatottságában. Mi azt hisszük, hogy a zsidóság minden más faj javát szolgálja. Ők azok, akik az egész világ kulturáját gazdagították. A zsidó idealizmus igyekszik az emberiség haladását

mindentképen elősegíteni. *Soha nem érttem meg, hogy akadtak zsidók, akik letagadták származásukat.*

Shinwell beszéde után Izidor Salmon konzervatívparti és Michael Márkus munkáspárti képviselők szólaltak fel. Utánuk dr. Marion Philipps az első zsidó női parlamenti tag szólalt fel.

Hoesch párisi német követ Briandnál megsürgette a külügyminiszterek konferenciájának előkészítését

Az angolok az idén már nem tartanak hadgyakorlatot a Rajnánál

Páris, július 10. A minisztertanács mai ülésén elfogadták a külügyminisztérium választervezetét a kormányhoz érkezett angol jegyzékre.

Hoesch német követ Brianddal folytatott megbeszélései során megsürgette a külügyminiszterek konferenciájának előkészítéséhez szükséges szervezési bizottság sürgős összehívását Berlinbe. A német nagykövet azt az álláspontot képviselte, hogy a bizottság összehívásá-

nak és megalakításának legkésőbb e hó 15-ig meg kell történnie.

Politikai körökben a döntést ebben a kérdésben a legközelebbi napokra várják.

London, július 10. Az alsóház mai ülésén kormányrésztől hivatalosan is bejelentették, hogy a megszálló angol csapatok az idén nem rendeznek manővert a Rajna-vidéken, hogy a lakoságot mentesítsék a zaklatástól.

Tüntetősztrájkba léptek a budapesti Ganz—Danubius-művek munkásai

Budapest, július 10. A Ganz-Danubius hajógyár, a Ganz villamosági Rt. és a csepeli Weiss Manfréd-gyár munkásai ma egy napra tüntető sztrájkba léptek. A sztrájkban mintegy 4—5 ezer munkás vesz részt, akik mindannyian a vas-és fémszakkmához tartoznak.

A tüntető munkabeszüntetésre az a körülmény adott okot, hogy a Ganz-Danubius külföldre munkarendelést közvetített.

A hajógyár esztergályos műhelyének munkásai már hetekkel ezelőtt sztrájkba

léptek bérkövetelések miatt. Ez a sztrájk még nem jutott nyugvópontra.

Nem lehetetlen, hogy a tüntetősztrájk, melynek különben semmi hatalmi, sem politikai jellege nincsen, még holnap sem ér véget.

Ujabb jelentés szerint a Ganz-Danubius gyár sztrájkoló munkásai a mai napon fel fogják venni újra a munkát, mert a gyár igazgatósága határozott ígéretet tett arról, hogy nem küld ki többé külföldre munkarendeléseket.

Mindenki megőrül a levegőben 14 kilométer magasságban

Miért zuhant le Grey kapitány?

Az utóbbi időben a pilóták nyakra-főre állítanak új magassági rekordot. A német Neunhofen repülése óta a 13 kilométeren feül járnak. Ilyen óriási magasságban már a légnyomás jelentősen alacsonyabb és így a szervezet különös módon reagál a megváltozott légköri viszonyokra. Annyira különös módon, hogy

a magassági rekordok tisztán attól függenek, tud-e az emberi szervezet alkalmazkodni a rendkívül viszonyokhoz.

Mai megállapítások szerint nagyon fogas a kérdés, mert tizenkét kilométer magasságban megismétlődik a bábéli csoda: megzavarodik a nyelv és az érzékek működése, az ember hirtelen megőrül, víziói vannak, a saját szervezetnek öntudatbeli egysége megbomlik és a pilóta a legtökéletesebb géppel sem tud haladni tovább.

Neunhofen már biztosítókésszülékkel látta el gépét, amely abban a pillanatban működni kezd, mielőtt a pilóta elvesztette eszméletét. Ez volt szerencséje, mert különben könnyen Grey kapitánynak a sorsára jutott volna, aki szintén eljutott 13 kilométer magasra, de ezért a rekor-

dért életével fizetett.

A repülőgép ájult kormányosával együtt lezuhant a földre, amelyből vételett.

Az ember, ha egyszer valamit a fejébe vett, nem szokott attól tagítani, így hát a pilóták sem mondanak le arról, hogy a végzetes magasságok rémeit legyőzzék. Minder meg van hozzá: a gép, a technika, csak az ember gyenge. Ezt a gyengeséget meg kell akadályozni, új gépekre, új technikai berendezésekre van szükség s akkor bizonyára menni fog.

A németek külön intézetet csináltak az abnormalis magaslati viszonyok orvosi tanulmányozására a Német Légügyi kísérleti állomáson. A tanulmányozás elméleti uton történt, mert hiszen 13 kilométer magasságban nem igen lehet laboratóriumot berendezni. Hogy azonban mégse legyen az elmélet egészen a „levegőben lógó”, hát

szerveztettek egy alacsony légnyomású kamrát, amelyben ugyanúgy érezheti magát mindenki, mintha a magasban járna.

A kamra, helyesebben fülke burkolata néhez acélpáncél. Maga a kamra forgat-

ható is, úgy hogy az egyensúly érzést is ki lehet próbálni benne, amellet pedig kimentesen el van zárva a külső levegőtől. Már mostan a kamrából kiszivattyúzzák a levegőt, a levegő megritkul, a légnyomás alacsonyabb lesz, a légnyomás mértékéről pedig meg lehet állapítani, hogy milyen „magasságban jár”, most a benne ülő kísérleti nyul. Először bizony csak nyulakat és egereket használtak a kísérleteknél. Az előzetes kísérletek megállapították, hogy

146 milliméteres légnyomásnál, ami tizenkét kilométer magasságnak felel meg, még semmiféle komoly, maradandó zavarok nem jelentkeznek a szervezetben.

Erre a kísérletet vezető orvos, Gillert dr. maga is elhatározta, hogy „beszáll a kamrába”.

A kamrából megfigyelő szerkezet vitette ki a kamra bensejében történéseket, hogy Gillert dr. elhatározta, hogy „olyan magasra repül”, amíg csak el nem veszíti az öntudatát még oxigénbelegzés mellett is. Ez a kísérlet még így is meglehetősen veszélyes volt, mert hiszen előfordulhatott volna, hogy Gillert dr. sohasem nyeri vissza többé az öntudatát. Szerencsére nem így történt, hanem éppen ellenkezőleg: a repülés során szeszációs megállapításra vezetett a kísérlet.

Gillert dr. utolsó megfigyelését 133 milliméteres légnyomásnál tette, ami körülbelül 13 kilométeres magasságnak felel meg. Hogy azután mi történt vele, arra már egyáltalán nem emlékszik.

— Homályosan emlékszem — mondta később — hogy úgy éreztem, mintha langyos vízzel öntötték volna le az egész testem. Mikor a kamrát elhagytam, megkérdeztem, hogy eljuttam-e oda-benn. Valamennyi megfigyelő megegyezett abban, hogy ig az is, mielőtt ajkára eszem és görcsök léptek fel. En azonban mindebből semmit sem éreztem!

Ekkor a kísérlet végén már 14.300 méter magasságnak megfelelő alacsony légnyomás alatt állt Gillert.

A kísérlet eredménye tehát meglepő. *A kezdetben elmezavaroként jellemző állapot ájulássá, eszméletlenség fokozódik, melyet ugyan tud lehel élni, de amelyből nincs öntudatra térés, csak a normális légnyomás mellett. Az oxigénbelegzés nem akadályozza meg a bajt!*

Oxigénbelegzés nélkül már „6000 méter magasságban” jelentkezik a légzési zavar, a kar és a kéz mázsasúlyúvá válik, a kísérleti médium nem tud egyenes vonalat írni, elviselhetetlen nyomást érez a mellében, orrvérzést kap, az ütőerek a homlokán kötélvastagságra megdagadnak, nem tud megfordulni, hogy a telefonhoz menjen és segítséget kérjen, „8 kilométernél”, azaz 263 milliméter légnyomásnál összeesik, elájul.

A kísérleti médiumok szervezetük erőssége szerint 8—9 kilométerig bírják a légnyomás csökkenését oxigénbelegzés nélkül. 6—8 kilométer között pedig a jegyzetek, rajzok tanúsága szerint az elmezavar tünetei jelentkeznek mindegyikén.

Tény az, hogy a nagy magasságban az ember még akkor sem utas az akaratának és eszének, ha eltelben marad is.

Madách Adámja az Ember tragédiájában egy sikoltással zuhan vissza a földre, mikor a légkör határán túl kívánczik... Végzeteszerűen igaz megállapítás, egészen igazolja a tudomány is, mert amíg Verne fantáziáját legyőzte a tudományos fejlődés, Madách filozófiáját igazolja: a Föld szelleme áll az ember útjain őrt, nem engedni szabadulni innét, míg szerepét nem teljesítette. Az ember sohasem fog a csillagokba jutni... az, aki odáig juthat, már nem ember lesz, hanem — hozzánk viszonyítva — kísérlet.

Az ember agyveleje csak a hatalmas levegőtömegek súlya alatt komprimáltan működik, különben, ha kiszabadul es alól a végzetes nyomás alól, feloldódik, kitérjed. A feloldódás ezen állapotát görög szóval ma így jelöljük meg, hogy: Paralizis.

Splendid szálloda
Bukarest, Calea Victoriei 57
a nyári szezonra, július 1-től kezdve, 20%-kal leszallítja a szobaárakat.

Pékek! tüziléc
Szárz
Fischer-fatelep
Str. Enescu 15. (Gyufagyár-útcá)
Telefonszám: 1300.

Értesítés!
Megnyitl Bucurestiben, a főváros központjában a
„Hotel Venetia“
Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriein.
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek: Tisztelettel „Venetia szálloda” vezetője MO SESCO tulajdonos.

Csütörtök
Nap
Két
Paris, j
iroda sa
a Patlind
9 óra 20
tartozó A
86 óras
miatt, le
sey és W
mint 12 ó
ben repül
az idő al
pülógép
először a
elrepült
alkalmas
San Pedr
bricai re
A pilót
hogy a si
ut alatt u
guka, de
hogy ten
Rómának
sel való
Este fé
taborba r
mányzóna
A két
egészítésc
mába, aho
ra várják
A toulo
francia-pa
nisztérium
sokat kap
sükről az
hez hason
fevegőben
masok n
résztelen k
Az olasz
éjjel folya
Róma-kör
az olasz k
országi re
regus hátsz
pot tájeko
Newyork
56 óran a
távrióallo
15k sorsar
tát lélik
Az ócoránj
Európa fe
röl nem l
tek híreke
Newyorkb
ams és Ja
Madrid,
gerészeti
gritották.
amerikai p
A pilótá
felett rögt
kőd az óc
negyedórát
Róma, j
Ausztráliá
tái holnap
Rómából
minden bi
rem lesz.
Róma, j
pitány és
kor a litto
Ter
vizm
gép,
Manill
Zsák é
Bosko
Str. Reg

Napijelentés a pilóta- és repülőgéphravurok frontjáról

Két amerikai pilóta megint átrepülte az oceánt. Időtartamrekord, lezuhanás és egyéb startok és tervek

Paris, július 9. — A Havas távirati iroda santondei tudósítója jelenti, hogy a Pathfinder óceánrepülőgép tegnap este 9 óra 20 perckor a pantanderi kerülethez tartozó Albricia mellett repülőtérén, 86 órák óceánrepülés után, benzinhány miatt, leszállani volt kénytelen. Janssey és Williams pilóták gépükkől több, mint 12 órán át egyfolytában sűrű ködben repültek az óceán felett, úgy hogy az idő alatt a tengert sem látták. A repülőgép a Cap Ortegat felett látta meg először az európai szárazföldet, majd elrepült Comillas felett és leszállásra alkalmas helyet keresett. Comillasról San Pedronak fordultak és végül az albriciai repülőtérre leszálltak.

A pilóták földet érve, kijelentették, hogy a sűrű ködtől eltekintve, a 36 órást alatti mindvégig kitűnően érezték magukat, de zsmár órákkal előt látták, hogy benzinkészletük nem lesz elegendő Rómának egyfolytában történő repülésével való eléréséhez.

Este fél 10 órakor a pilóták a repülőterembe mentek át, ahol a polgári kormányzóknak bemutatatták őket.

A két pilóta gépbenzinkészletének kiegészítése után, ma reggel indult Rómába, ahova megérkezésüket a déli órák ra várják.

A touloni szikratáviró állomás és más francia-parti állomások a légügyi miniszteriumtól még tegnap este utasításokat kaptak, hogy megfigyelő állomásaikról azonnal jelentsek, ha a Cserkész-hez hasonló repülőgépet körzetükben a levegőben látnak. A szikratáviró-állomások megkapták az óceánrepülőgép részletes kijelölését is.

Az olasz légügyi miniszterium ma egész éjjel folyamán kivilágította tiszta a Róma-környéki repülőtereket, valamint az olasz kikötővárosokat és a felsőolaszországi repülőtereket is, hogy az esetleges hátszellől gyorsabb járásu repülőgépek tájékozhatassanak.

Newyorkban este 10 óráig több mint 56 óra át semmit sem tudtak a szikratáviróállomás nélkül startolt óceánrepülőgépekről; ennek később magyarázatát lehet abban, hogy bár a repülőgép az óceánjárón hajók utvonalaán haladt Európa felé, a nagy ködben a gőzösköröl nem láthatták és így nem közölhetek híreket az óceánrepülőgépekről. Newyorkban nagy örömet keltett Williams és Janssey sikerés földetérése.

Madrid, július 9. — A spanyol haditengerészeti repülőtereket éjszakára kivilágították. Így vált lehetővé, hogy az amerikai pilóták sértetlenül leszállhattak.

A pilóták kijelentették, hogy az óceán felett rögtön sűrű ködben kerültek s a köd az óceánrepülőgépet ut alatt csak rövid nyugodóvakra szakadt fél.

Róma, július 10. A Southern Cross Ausztráliából kiindult repülőgép pilótái holnap délben folytatják útjukat Rómából London felé. A gép este már minden bizonnyal a croydoni repülőtérre lesz.

Róma, július 10. Kingsford Smith kapitány és pilótái ma reggel öt órakor a littoriói repülőtérrel tovább folytatták repülőútjukat London felé. A Dél-Keresztje pilótáinak bucsuztatásánál megjelent Balbo légügyi államtitkár, aki a további vállalkozásaikhoz sikert kívánó szavakkal bucsuzott a számtalan küzdelmes napot átélő nagy turant bátor pilótáinak.

Chicago, július 10. A Chicago Tribune szerkesztősége Wood aláírással szikratáviratot kapott, mely szerint az Untin Bowle repülőgép Barwellnél, a Hudson-öböl partján leszállt a köd miatt s harminchat óra hosszat a földön vezetelt. A szikratávirat szerint a gép most a levegőbe emelkedett s folytatja az utat.

Newyork, július 10. A Heraldnak jelentették repülőútjukat London felé. A Dél-Keresztje pilótáinak bucsuztatásánál megjelent Balbo légügyi államtitkár, aki a további vállalkozásaikhoz sikert kívánó szavakkal bucsuzott a számtalan küzdelmes napot átélő nagy turant bátor pilótáinak.

London, július 10. Salt Lake Cityből jelenték, hogy Masashi Geto japán aviatikus gépet és holttestét a Porony kanyon mellett megtalálták. A japán pilóta Los Angelesből világszerte utra startolt s már az amerikai szárazföld felett gépével együtt lezuhant.

London, július 10. Salt Lake Cityből jelenték, hogy Masashi Geto japán aviatikus gépet és holttestét a Porony kanyon mellett megtalálták. A japán pilóta Los Angelesből világszerte utra startolt s már az amerikai szárazföld felett gépével együtt lezuhant.

Berlin, július 10. A „Szojvet szar-nya” című orosz repülőgép, amely reggel nyolc órakor startolt Moszkvából. Gromoff szovjetpilóta vezetésével ma délelőtt egy órakor simán leszállott a tempelhofi repülőtérre. A hárommotoros orosz repülőgép kilenc utast hozott magával, akik között helyet foglalnak az orosz repülésügyek vezetője és a legfőbb orosz lapok munkatársai. A repülőgépnek a Deutsches Lufthansa részéről hivatalos fogadtatást készítettek elő. A repülőgép néhány napig fog Berlinben tartózkodni, aztán Párisba, Rómába és Bécsbe látogat el, majd Varsón keresztül visszatér Oroszországba.

Amszterdam, július 10. Nuimsduimen közelében egy katonai repülőgép a tengerbe zuhant és lezuhanása után elsüllyedt. A repülőgépen egy hadnagy és egy altiszt foglaltak helyet, akik mindketten a vízbe fulladtak. Az altiszt holttestét a tenger felvetette.

Ujabb véres incidens a jugoszláv-bolgár határon

Bécs, július 10. A bolgár-jugoszláv határon tegnap újra véres határci- dens játszódott le. A véres összetűzés a bolgár és a jugoszláv határvédelmi Stresimirovi határellomásnál történt, ahol az egymással tüzharcba keveredett

ellenséges határvédelmi csapatok között történt. A lövöldözésnek ezúttal nem esett emberélet áldozatul. Szófiaiban jelentés szerint az incidens a Trnu körlethez tartozó Buhovo község mellett játszódott le, ahol a jugoszláv őrszolgálatot teljesítő

katonák a bolgár parancsnok ellen indították meg a tüzelést, akit azonban a golyók nem találtak el. A jugoszláv-bolgár határon az újabb incidens miatt a helyzet még az eddiginél is feszültebb.

Megalakult a CFR új igazgatótanácsa

Negrutiú mérnök, a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara elnöke is tagja lett az igazgatótanácsnak

Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A CFR átszervezéséről szóló törvény alapján az államvasutak élére új igazgatótanács kerül, amelynek tagjait most nevezte ki Madgearu ideiglenes közlekedési miniszter. A tanács elnöke Stefan Pretorian mérnök, volt vasúti igazgató lett,

tagjai pedig N. Stanescu jogszakértő, Costin Stoicescu pénzügyi tanácsos, Palasinovici, Bratasanu, Capsa és Negrutiú mérnökök. Az ipari és kereskedelmi miniszteriumot Casasovici mérnök, a bucaresti kereskedelmi és iparkamarát pedig Theodor Orgidan képviseli.

A mai nap folyamán megtörténik a földművelésügyi miniszterium képviselőinek kinevezése is. Valószínű, hogy a földművelők reprezentánsaként Radulescu Mehediuti képviselő, a mezőgazdasági kamarák szövetségének elnökét fogja kinevezni.

Mit tartalmaz a hazárdjátékokról és játékkaszinókról szóló törvény

Tíz napon belül megnyitnak az előkelő fürdők játékkaszinói. Ötven, illetőleg 25 ezer lej büntetéssel büntetik azokat, akik engedély nélkül játszanak hazárdjátékot fürdőhelyen

(Bucuresti-Bukarest, július 9. Az Uj Kelet tud.) A szenátus tegnap éjjeli ülésén megszavazta a játékkaszinók megnyitására szóló törvényjavaslatot. A törvénytervezet az államnak rezerválja a hazárdjátékok engedélyezésének jogát és előírja, hogy a játékkaszinók jövedelmei az egészségügyi miniszterium és a fürdőhelyek igazgatósága között oszlanak meg. A törvénytervezet azonban csupán 1930. június elsőjéig engedélyezi a játékokat. A javaslat alapján valószínűleg Konstanában, Mehadián, Sinaiában, Slanícán Moldovai és Govora Calimanesi fürdőhelyeken tíz napon belül megnyitnak a játékkaszinók. A törvényjavaslat szövege egyébként a következőképpen hangzik:

1. Fürdőhelyeken és klimatikus gyógyhelyeken lévő klubokban, hotelekben, kaszinóknak, koromszobákban, éttermekben, cukrászdákban vagy bármely más nyilvános helyiségben úgy a szerencse, mint a kártyajáték tilos. A tulajdonosok, akik helyiségekben a játékot mégis engedélyeznek, ötven ezer lej pénzbüntetésrel, azok a szerények, akik a játékban résztvesznek, huszonegyezer lej pénzbüntetéssel sújtottak.

2. Az előző paragrafus rendelkezéseivel szemben 1930. június 15-ig csak fürdő- és gyógyhelyek kaszinóiban engedélyezhető a kártya- és más szerencsejáték.

A 3., 4., 5. és 6. paragrafusok a kaszinók jövedelmeinek elosztásáról intézkednek és a törvény végrehajtásával a belügyminiszteriumot és az egészségügyi miniszteriumot bizza meg.

Vitaminnal, zsirral és fehérjével gyógyítják a tuberkulózist

Egy biekfeldi gyakorló-orvos szenzációs találmánya

(Berlin, július 10. Az Uj Kelet tud.) A berlini orvosok szövetsége legutóbbi ülésén a Charité sebészeti klinikájának vezetője, dr. Sauerbruch professzor feltűnő népszerű előadást tartott a speciális élelmiszeri módszerek befolyásáról a súlyos tuberkulózis megbetegedésekre. Dr. Sauerbach véletlenül arról értesült, hogy egy biekfeldi orvos, dr. Gerson olyan diétákat rendel, amelyek segítségével súlyos tuberkulózisban szenvedő betegeket is meggyógyít. A professzor odaküldte dr. Hermansdorfer aszisztensét a biekfeldi gyakorló orvoshoz, aki néhány hetet töltött dr. Gerson betegei között. Tapasztalta, hogy a diéta azon a fölismerésen alapul, amely szerint a testnek infekcióra való hajlama a szövetek víztartalmának mennyiségétől függ és hogy a konyhasónak a táplálkozásban való korlátozás kiszárítja a szöveteket. Ismeretes azonkívül, hogy

vitaminok lecsökkentik az infekciós betegség iránti hajlamoságot. A Sauerbruch klinikán bevezetett étrend is ezen az elven alapul és főleg abból áll, hogy a tuberkulózis betegeknek sok fehérjét és zsiradékot, kevés színhadrátos ételeket nyújtanak és a konyhasót más sókkal pótolják, főleg az olyan ásványokkal, amelyekben kálium-magnézium van.

Ezenfelül sok salátát, főzeléket is adnak a betegeknek, jórészt nyers állapotban. Ezzel a módszerrel nemcsak tüdő-tuberkulózist gyógyítanak, hanem lupus betegségeket is. Az utóbbiaknál néhány hét alatt majdnem teljes gyógyulás állott be és a száználomra méltó betegek, akiknek egész arcfelét pusztult el, visszatérhettek a társadalomba. A gyógyítás hatása megmaradt később is, amikor a diétát már nem tartották be szigorúan.

Terményszákok, vizmentes ponyvák
 gép-, kazal- és szekértakarásra.
 Manilla, kötözsleng és köt elek.
Zsák és ponyva kölcsönzés
Boskovics Józsefnél Cluj,
 Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Vasúti karambol Pozsony közelében. Bécsből jelentik: Pozsony közelében Weinorn állomásánál egy mozdony összecsapódott ma reggel egy ciszterna-személynnyel. Három ciszternakocsi kigyulladt, a mozdonyok súlyosan megrongálódtak. A karambol következtében öt vasutas többé-kevésbé súlyosan megsebesült.

Postarepülőgép végzett kényeser-leszállást a szegedi alsótanyán. Budapestről jelentik: A Franco-Romain Paris és Bukarest között közlekedő postarepülőgépe a szegedi alsótanya mellett kényeser-leszállást végzett. A leszállás sikerült a gép megrongálódott, a propellerje eltört. A pilóta könnyebb sérüléseket szenvedett s mivel a gépét a helyszínén megjavítani nem tudta, a postaszákkal Budapestre utazott. A megrongált repülőgépet a esendőség őrzi.

Eltávolításra, rossz gyomor-áll. belrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagsav-szavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizsketésnél a természetes «Ferenc József» késerűvíz rendbehozza a gyomor és a belék működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorója megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó. Kapcsoló gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Londonban a teherforgalom számára is földalatti vasutat építenek. Londonból jelentik: Az angol kormány a munkanélküliség enyhítésére irányuló törekvések során most tanulmányozás alá vette a teherforgalom lebonyolítására hivatott földalatti vasútvonalak építésének tervét, amely négy éven át hatvanezer munkásnak adna kenyeret.

Öt embert tartóztattak le Bulgáriában. Liapcevsz miniszterelnök ellen megkezdett merénylet gyanúja miatt. Szófiából jelentik: A bolgár rendőrség tegnap öt embert tartóztatott le, kikét azzal gyanúsít, hogy a pár nap előtt Liapcevsz miniszterelnök autóját ellen megkezdett merénylet bűnösök. A letartóztatottak tagadnak, de a náluk talált fegyverek megfélemlenek azoknak, amelyekkel a miniszterelnök autójára lőttek rá. A nyomozást erőlyesen folytatják tovább.

Kérjen mindenütt „MIRA“ légyfogót.

Franciaország és Németország a legtöbb kedvezmény alapján kötötték kereskedelmi szerződést. Párisból jelentik: A minisztertanács mai ülésén elfogadták a külügyminisztérium választervezetét a kormányhoz érkezett angol jegyzék. A kamara mai ülésében 580 szavazattal egyhangulag ratifikálta a Németországgal kötött kereskedelmi egyezményt, melynek folyamánként a jövőben a francia szőlő- és gyümölcs-export Németországban kedvezményeket élvez. Bonnelous kereskedelmi miniszter a vita lezárása előtt felszólalásában rámutatott az egyezménynek mindkét ország érdekében érvénybe lépő intézkedéseire s kihangsúlyozta, hogy a német áruk a minimális tarifa mellett szállíthatók és hogy a szerződés a legtöbb kedvezmény záradékát is tartalmazza.

Opiumcsempészet érték az amerikai kínai alkonzul feleségét. Londonból jelentik: Az amerikai vámőrök átküldték a kínai alkonzul feleségének csomagjait s benne csempészárut fedeztek fel. A lapok híradásai szerint a diploma: utlevéllel utazó hölgy egymillió dollár értékű opiumot, hallatlan értékű helymet és csipkét akart Amerikába becsempészni. A hölgy kijelentette, hogy az opium-csomagokat amerikai barátai az kiküldték Kínából s ő azoknak tartalmát előzőleg nem ismerte.

Közgazdaság

Egyesületbe tömörülnek a fatermelők

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fatermelők körében mozgalom indult meg olyan szerv alakítására, amely a mostani dekonjunkturális viszonyok között a fások érdekeinek hatékonyabb védelmét biztosítani tudja. A termelés és a szállítás körül kaotikus viszonyok sürgős rendezése létkérdése a fatermelőknek és a fatermelők tömörülése most annál is inkább aktuális lett, mert az állam ismeretlen elhatározta, hogy az állami erődöket kommercializálja.

A fatermelők elhatározták egy Kolozsváron a napokban megtartott értekezleten, hogy egyesületet alakítsanak. Erdélyben néhány évvel ezelőtt működött ugyan rövid ideig hasonló egyesület, de a személyi egyenetlenségek következtében felbomlott. Több mint valószínű azonban, hogy a fatermelők tömörítésére irányuló akció úttal sikerrel fog járni. A tervek szerint az egyesületbe a fatermelés és értékesítés összes ágainak képviselőit bevonják.

Harminc százalékkal esett vissza a fogyasztás a fűszerpiacon

Lanyhaság jellemzi a fűszerárakat

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fűszerpiacon általában lanyha és nyomott a hangulat. Nemesak azért, mert a nyári hónapok miként a többi piacokon is — általában pangást jelentenek, de elsősorban azért, mert a fogyasztás az elmúlt évekhez viszonyítva ijedően csökkent. Azok az információk, amelyeket az egyik kolozsvári fűszerangrossztól kapunk — adatokkal támasztják alá azt a megállapítást, hogy a fogyasztás a legelsőrendű közszükségleti cikkeket sem kivéve csaknem 30 százalékkal esett vissza az elmúlt esztendővel szemben. Ha a fizetőképtelesek a fűszerpiacot mégis inkább megkímélték, az elsősorban annak tulajdonítható, hogy ez a szakma hamarabb áttért a nagy forgalom, kis haszon gyakorlati alkalmazására.

A fűszerárakban általában lanyhaság

mutatkozik, nemesak belföldön, hanem a külföldi államokban is, bizonyítékul annak, hogy a fogyasztás mindenütt csökkent. Egyedül a horsban érezhető valamelyes szilárdság, elsősorban a rossz terméskilátások miatt. A többi főbb fűszerárak árai a kolozsvári piacon a következőképpen alakultak: kristálycukor 34—34.50, kockacukor 37—37.50. A tea ára minőség szerint 120—180—240 lej között váltakozik. A kávéárak a következők: Rio 100, Lawe 125—130, Ceylon 150—160, Portorico 180—200. Egész bors 160 lej. A belföldi édespaprika ára 180—190 lej, külföldi 220 lej. Rizs 19—22.50. Délgyümölcsökben pangás mutatkozik. A citrom-ára lédánként 1000 lej, a most utban lévő újabb szállítmányok ára 1150—1200 lej lesz. Az árak ab Kolozsvár értendők.

Meghívó. Mi, a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara ideiglenes bizottságának az elnöke tekintettel arra, hogy az Igazgató Tanács tagjainak f. évi június 30-án történt megválasztása jóváhagyott a Kereskedelmi és Iparkamarák Központja által, amint azt a Kereskedelmi és Iparkamarai törvény módosítására vonatkozó törvény végrehajtási utasításának 13. paragrafus, 8. bekezdése előírja, valamint a kolozsvári Törvényszék Főelnökének 1929 július 10-én kelt eln. XVII. E. VI. 18/1929, megkeresése alapján, amelyben a kamarai törvény végrehajtási utasítása 13. paragrafusa 9. bekezdés értelmében a Tanács megválasztott tagjainak a beiktatását 1929 július 14. napjára tűzte ki, ezennel összehívjuk a megválasztott és jogszertinti tagokat az 1929 július 14-én 9 órakor d. e. tartandó kamarai ülésre (Calea Victoriei 51. sz. II. emelet 132. ajtó) a következő napirenddel: 1. A Kamarai Igazgató Tanács megválasztott tagjainak a beiktatása a Cluj Törvényszéki Főelnök által. 2. Korelnök választása. 3. A tanácsba beválasztott tagok igazolása. 4. A tanács megalakulása. 5. A Kamarai elnöknek megválasztása. 6. Alelnök választása a Kereskedelmi osztály részére. 7. Alelnök választása az ipari osztály részére. 8. A jogszertinti tagok beiktatása a kamarai elnök által. 9. Esetleges indítványok. Felkérjük a megválasztott és jogszertinti tagokat, hogy a Tanácsülésen feltétel nélkül jelenjenek meg. Cluj, 1929 július 10. Az intérimar bizottság elnöke: I. F. Negrutiu mérnök s. k. Főtákar: Caciula Nicolae s. k.

A munkügyi miniszter nem járul hozzá a kolozsvári bankok hivatalos órájának meghosszabbításához. A kolozsvári pénzügyintézetek a napokban arra kérték a kolozsvári munkügyi inspektort, hogy a kisműködő álló felévi maradványok ellenőrzésére való tekintettel engedje meg, hogy a hivatalos órákat meghosszabbítsák. A munkügyi inspektor a kérésre a munkügyi miniszterhez terjesztette fel s addig is, amíg a válasz megérkezik, megadja az ideiglenes engedélyt. A bankok kérésére a munkügyi miniszter ma arról értesítette a munkügyi inspektort, hogy a hivatalos órák meghosszabbításához nem járul hozzá s így tehát a bankok sem léphetik túl semmilyen címen a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényben előírt rendelkezéseket.

A kamarák szövetsége jóváhagyta a kolozsvári iparkamarai választásokat. A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége táviratban értesítette a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát, hogy a kolozsvári törvényszéki elnökhöz benyújtott és a törvényszéki elnök által elfogadott listát jóváhagyta. Így tehát a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választás jogerőre emelkedett. Az új tagoknak a beiktatása vasárnap délelőtt ünnepi közgyűlés keretében történik meg, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara disztermében.

A munkügyi felügyelőség és a rendőrség szigorúan ellenőrzi a bodegák, cukorkaüzletek és tejcsarnokok üzletmenetét. A kolozsvári kereskedők tanácsának egy küldöttsége jelent meg tegnap délelőtt Chirila munkügyi inspektor-nál, akinek elpanaszolták, hogy a kolozsvári bodegák a törvényes rendelkezések ellenére fűszerárakat hoznak forgalomba és külső fogyasztásra is adnak ki élelmiszeket. Ugyancsak előadták, hogy a cukorkaüzletek gyümölcsöt hoznak forgalomba, a tej és tejtermékek árusításával foglalkozó üzletek pedig hideg felvágottat adnak ki külső fogyasztásra. Miután ez a fennálló rendelkezésekbe ütközik, a mai nappal kezdődőleg a munkügyi inspektor és a rendőrség szigorúan ellenőrzni fogja ezeket az üzleteket.

Csöd. A kolozsvári törvényszéki csödlőrség Haffner és Társa kolozsvári borkereskedő cég ellen a csödlőt elrendelte. A törvényszék a csödlőbejutott cég tömeggondnokául dr. Novák Istvánt, helyettesül pedig dr. Várady Aurél ügyvédet nevezte ki. A hitelezők a csödlőnyitással nem jutnak hozzá követeléseikhez, minthogy a cég áruaktárának nagyrésze adójában már le van foglalva és az adóhivatalhoz van beszállítva.

הכרזה
א. מלמד משה ואריש מרבים שובל למד
תלמידים מתחילים השנה רשמי ותנך באר השנה
כתיב נמרץ בתרגום לשון נקי כתב ולשון
הקדש ונמר תומס
משכורת תלמי כאופן מספיק כפי השוואה.
ב. בחור מופלג ורשמי הודיע כתב ולשון
הקדש כפרט להעתיק כתבני יד לצורך בית
הדפוס מ' שמואל ויהיו לכן אספורה אל
כתיב בתור 'הדיו כחור' עם הנחות מספקות.
הרונה להשיר אתה מהמשרת המל' יפנה
אל במקום האפשר.
קדוש תעמי מ'לם ואת הקדוש יקריב אליו
תפרש לש'.

עקיב גלאנער
אכיל דהר

התוכנית:
Akiba Glasner
Primarabin
Cluj.

MOZI

CORSO-filmstíhá müSORA:
Csütörtök 5, 7, 9 órakor: A kis szökevény. Nagy Kató legérősebb vigjátka. Partnere: Vivian Gibson, kinek alakítása mindig lebilincseli a közönséget. Előjáték: Amerikai burleszk 2 felvonásban.
Péntek 5, 7, 9 órakor: A kis szökevény. A szezon egyik legjobb vigjátka. Fűszerelők: Nagy Kató és Vivian Gibson. Előjáték: Amerikai vigjáték 2 felvonásban.

GRAND
nyári mozzé müSORA, városháza udvarán
Csütörtökön, pénteken este 9 órakor: Brodi Sándor világhírű regénye a „Sz'frelő”. Fűsz: Harry Liedtke, Dina Crafa és Hans Junkermann.

Szombaton, vasárnap, hétfő, kedd este 9 órakor 2 szenzációs premier: A vessédelmes bűbáj. A legszebb szöke amerikai filmstíhá müSORA, Ralston Estherrel és a Wings főszereplőjével: Arlen Richarddal. Ugyancsak Zakariás dudája. Fűszereben Jack Duffy, a világ legkedveltebb komikus. Ezenkívül nagyszerű kíséri müSORA.

A női
GBL
Selyem-harisonyák
mindigben utóéhtetellenel

GBL „Gedeon”	Lei 400
GBL „Elite”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollar”	„ 170

Műje mindenütt esen eléhvél, elcsendő — az joggal ellátott — hatáonyát és mag fog gyűződel acél, hogy a jó mindig a legvalóbb.
Műstíon vissza mindig utóéhtetellenel

Rádió műsor

Idő: középeurópai

CSÜTÖRTÖK, július 11. Budapest: 9 óra 15. Mandits szalonzenekar hangversenye. Operarészletek, tangók, operett-részletek. Közben hírek közvetítése. 12 óra 05. A rádió háziújságának hangversenye. Hubay: Kossuth néma. Mendelssohn. Andante és Scherzo. Lőte-Farnos, tangó. Közben hírek közvetítése. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30. Hírek, élelmiszer árak. 16. Rádió szabadegyetem. Magyar operacének gramofonlemezei. Rózsa Lajos: Borda és Valentin imája a „Faust” operából. Környei Béla két ária a Bajazzokból, Cavaradosi Ária a Toscából és Virágária a „Carmen” című operából. Közben dr. Prém Loránd min. államtitkár tart előadást „Nyári sportok” címen. Utána pontos időjelzés. Időjárás jelentés. 17.15. Hancoczy Jenő m. kir. kíséri igazgató előadása „A kenyér sütese és eltartása” címen. 17.40. Gervay Erzsébet operacénes hangversenye. Zongorán kíséri Bolgár Tibor. Műsorán szerepelnek Schumann, Schubert, Strauss, Stravinsky, Bartók, Kelen és Lányi dalok. 18.25. Emlékezés Reviczky Gyulára. Halálának 40-ik évfordulóján. Felolvassa Molnár Endre. 19. Nagyváradi Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 20.30. Kabareést a Studióból. „Mazsola” tréfa egy felvonásban. Sanek Péter tilinkó számai: 3. Vészfék. Székely tréfa. 4. Medgyaszay Vilma számai. 5. Aranyos öregek vigiáték. „Inspektio”. Noti Károly vigiáték. Utána pontos időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 22.35. Műsőtörés könnyű zene.

Bécs: 20. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. Smetana, Mozart, Goldmark, Liszt, Schubert, Offenbach műveiből. Utána esti szórakoztató zene. Berlin: 20.30. Szimfonikus hangverseny. 22. óra 30. Táncczene. Belgrad: 20.25. Szórakoztató zene. Pozsony: 20. Karének. Breslau: 20.30. Népszerű hangverseny. 22.30. Táncczene közvetítése Berlinből. Frankfurt: 20. Hangverseny. Hamburg: 20. Hans Depser tenorista hangversenye. Műsorán szerepel Mozart, Wagner, Gounod, Weber, Schubert áriák. Kattowitz: 20.30. Esti hangverseny. 22.45. Táncczene. Kassa: 20. Karének. 22.15. Mezőgazdasági árfolyamok, magyar nyelvű közlemények. Königsberg: 21.35. Német költők estje.

Köln: 20. Beethoven „Fidelio” című operájának közvetítése. Lipcse-Drezda: 20. Vidám modern zene. Milano: 20.30. A Catalani „Dejanice” című operájának közvetítése. Utána jazzband. Nápoly: 21 óra 02. Egy operett közvetítése. Prága: 21.30. Hegedű és zongorahangverseny. Stuttgart: 21.45. Nicolai Grandan családlohangversenye. Varsó: 20.30. Csajkovszky hangversenye. Műsor: Ouverture Le Palatin, 2. Suite 3 me, 3. Chant, 4. Poème symphonique „L'orage” 5. Suite Cassey Noisette.

PÉNTEK, július 12. Budapest: 9.15. Hangverseny. Közreműködik Neumann László, Sugár Frigyes és Venczinger Rózsi. Zongorán kíséri Polgár Tibor. Közben hírek. 11.10. Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12.05. Gyóri Lakatos Misi és Toni cigányzenekarának hangversenye. 12.25. Hírek. 12.35. Hangverseny, folytatása. 13. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. 14.30. Hírek, élelmiszerárak. 16. Zoltán Vilmosné meséi. 16.45. Pontos időjelzés, időjárás jelentés, hírek. 17.15. Kardos István felolvasása. Színházi apróságok. 17.45. Ballet-délután. (Zenekari hangverseny). Vezényel Polgár Tibor karnagy. 1. Csajkovszky: „Diótörő” ballet szvit. 2. Beethoven: Prometheus teremtményei. 3. Delibes: „Sylvia” ballet szvit. 4. Poppy ballet szvit. 19. Az „Acélhang” dalárda hangversenye Vezényel Noseda Károly karnagy. 20.15. Grieg est. A magyar királyi Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel Polgár Tibor. 1. Őszel: megnyitó. 2. I. szvit. 3. Erotikus-dal, Szerettek dal. 4. Troidhang-

ni násznap. 5. II. szvit. 6. Hódolati induló. Szünvetben ügetőverseny-eredmények. 21.45. Pontos időjelzés, időjárás jelentés. Hírek. Majd Párisi Horváth Béla és cigányzenekarának hangversenye az Ostende kávéházból.

Bécs: 20.05. Ziehrer- és Komzák-hangverseny. Operett részletek és waltzerek. Berlin: 20. Strauss János „Denevér” című operettjének közvetítése. Belgrad: 22.05. Rádió kvartet. Pozsony: 19 óra 05. Zenekari hangverseny. 21.20. Katona zene. 22.25. Táncczene. Breslau: 21.30. Gramofonhangverseny. Brinn: 22.20. Táncczene. Frankfurt: 20.15. Glinke „Das Leben für den Faren” című operájának közvetítése. Kattowitz 20.30. Hangverseny. Kassa: 22.20. Katonazené. Prága: 21. Pia Maria Wurm dal-

estje. 21.20. Zongorahangverseny. 22.25. Táncczene. Köln: 20. Zenekari hangverseny. Liszt, Schubert, Tschaikowski számok. Leipzig-Dresden: 20.45. Kurt Heinitzke: „Der Tod vom Lenda” című hangjátékának közvetítése.

London: Daventry: 19.45. Beethoven szonáták. Milano: 20.30. Szimfonikus hangverseny. 23. Jazz-band. Nápoly: 21 óra 02. Puccini „Rondine” (Fecske) című operájának közvetítése. Stuttgart: 20.15. Glinka „Das Leben für den Faren” című operájának közvetítése. Varsó: 20.30. Szimfonikus hangverseny közvetítése Varsóból. Műsor Rozicky: „Poème symphonique” Anelli Z. H. Wieniawsky: Concert pour volon Ré min. 3. Karlovitz: Chants Séculaires.

JAZOMIR

Egy hős pacifista históriája

Írta: ALEX SLANK

(3)

Grigor huszárhadnagy volt azelőtt, akit leparancsoltak a lóról, be az árokba. Hetyke, buta legény, kisse élhetetlen és verte a pucérát, ha a fedezékben nem kényeztetett előírások fekvőhelye. Az alvas és pihenés, ez volt minden élete, a nagy falat és az ital. Töppe orra volt és nagyon alacsony homloka. Végén csattant, hosszú káromkodásai ismeretesekek voltak az egész ezredben. Sőt azon túl is. A bakák pihenőkor ebből oktatták egymást és ha nem esküdtek a káromkodásai miatt össze ellene, az azért volt, mert nagy darab húság élt a tökmaggal bélelt koponyája mögött — ahogy a katonák Grigor lelki képességeit egymásközött jellemezték.

Jazomir azonban nem tudta kedélyi alapján megbocsájtani neki, hogy él a világon. Grigorinak ehhez Jazomir szerint semmi joga nem lehetett. A tiszt apja uradalmi intézője volt egy lajhárképű német grófnak, akinél egy biztosított a pozíciója, hogy asszonyát, egy messze vidéken ismert kikapós, nagycsontu hetérát jobbagyi hódolattal ányújtotta neki. És ebből a gyalázatból és romlottságból bujt a világra Grigor, aki anyjának örökölte a széles pofacsontját és körmelműségét, a nagy urtól a hangos főnnehéjazást, apjától az erkölcsi értéktelenséget és a buták ravaszágát.

Grigor hazulról ismerte. A kis város helyseregében szolgált és a polgárság előtt nagy becsülete volt, holott éjjeli zenét soha nem adott és primadonnákkal sem voltak botrányai. Csöndes ivásairól és verseny-éveséről ismerték, mikben országos rekordot állított föl, a korzón zömök alakjával egyáltalában nem látszott ellenszenvet, a huszonkét éves tisztből kétségtelenül módon kidomborodott a harminckét éves őrnagy és a negyvenéves alezredes.

Jó párti volt mindenképpen, mert a földesur végrendeletében gondoskodott róla, eltekintve az apanázstól, amiből tellett volna a kávéházi tükrök s a nagybőgő széjjeldarabolására. Grigorinak azonban nem voltak ilyen ambíciói, a jóllakottságot, a szalónivást és a káromkodást tartotta a legnemesebb emberi izgalmaknak és ha szemmel nékül is, de elég türethetőn értett az udvarláshoz. Nem föltétlenül lovakról beszélt az anyáknak és amikor virágot hozott, a nagy ur tartózkodó előkelősége kitenyészett formájában jelentkezett a meghajlásaiban és a kényujtás vonalaiban.

És nagyon megválogatta a házakat, ahová eljárt. Műd és rang egysége, ez volt a meghívás elfogadásának első feltétele, a kisebbrangúak leányait a korzón fixszirozta monoklija alól, megjegyzések kíséretében.

Egyszer Magdát is illetlenül nézte, amikor Ferencel sétált. Ferenc megállott:

— Mit akar a hadnagy ur?
Grigor oldalt, a magasból lefelé tekintett Ferencre, feutyegető pókhendiséggel.
— Ki maga?
Ferenc diák volt, sem testvére, sem

volegénye Magdának. Grigor nem tett megjegyzést, csak a nézésével bántott, különös dolog volt ezért felelőségre vonni az uccán. Egy megvető tekintettel kellett volna visszaadni a nézést, csak hogy Ferenc ehhez nem értett.

— Bing Ferenc vagyok, kérem — akadózott a diák — a nyolcadikból. Az osztályvizsgám már meg van. A jövő héten érettségizem. Kérem hadnagy ur, magától ez nem volt uri dolog!

Közben két tiszt is odalépett és a sétálók közül néhányan megállottak. Magda idegesen megfogta a fü karját:

— Jöjjön, ne csináljon botrányt!
Magával rántotta, de egy-két lépés után Ferenc a becsületese emberek megbántódottságával mégis elégteltelt akart venni magának.

Megfordult.

— Én a hadnagy urat feljelentem! — kiáltott mekipirosodva és indulatosan.

Magda azonban keményen megragadta és elvitte a botrány elől. A parázs incidens szerencsére folytatás nélkül maradt, de egy rut tuskét hagyott Ferenc szívében. Hallotta, mikor Grigor a keredzősködő tisztekkel foghegyről közölte.

— Valami hülye kappan! Féltékenyekdik a kicsi fruskára.

Jazomir azóta haragudott a hadnagyról, fúrge kíváncsisággal kikutatta a finom család rejtett dolgai és a gyűlölködők céltudatosságával gyűjtötte ellenük a megszégyenítő adatokat.

Ő nem látta a korzón ezt a jelenetet, de valahányszor szó volt Grigor hadnagyról, Ferenc megsemmisítő gyűlölettel hallgatott. Gyöngödségből az elesett barát iránt, amely a fiatalokban mindig frissen és zavartalanul vibrál, most még jobban haragudott rá. Átvállalta a halott kielégítetlen bosszuját és amikor pöffedt bricseszen meglátta a gömböc tiszte, visszahuzta fejét a padlás nyílásából és azon gondolkodott, hogyan lehetne más tájakra bevárni végét ennek a furcsa lakodalomnak.

Első gondolata az volt, hogy őriáratba megy és ott a lábába lövet. Bizonyára akad egy jó bajtárs, aki hallgatni fog. De végigjárva a barátok során, egy sem akadt, akiben száz százalékosan meg lehetett bízni. Inkább gondolta — valami belső bajt szerez, odaáll mindenütt a huzatba és becsületesen meghül. Tudógyuladással sokáig szoktak az emberek feküdni, azután utókura is van, segédszolgálat és itt-ott egy megértő kórházparancsnok. Igenis! És már is oucerra vetkőzött, kinyitotta a padlás ajtaját és a friss áram befurta magát a tetvektől

összemart porusokba. Jazomir testét a tavaszi friss levegő felélénkítette, ettől azonban csak javult az egészsége. Minél cugosabb helyen állott, annál jobban érezte, hogy duzzad belőle az életerő.

Szomorú dolog volt, de Jazomir nem esett kétségbe.

Majd csak lesz valahogy — gondolta magában — fő, hogy megvan az akarát. Minél jobban itt van ez a Grigor nevű fürtelem, annál erősebb lesz a kívánságom, hogy meglöjjék. Elvégre minden az akaraton mulik.

Öltözködött.

Gondolta, a másik ötlet rosszabb volt az elsőnél. Egy hülést nem lehet kiforszírozni, legkevésbé azzal, hogy az ember kiteszi mellét a cugnak. Hiszen a vasuti kalandok és matrozok léghuzatban keresik a kenyérüket és mégis, családi bajjaikat leszámítva, bizonyára elég jól érzik magukat.

Lement a temető felé.

A nap erőteljesen sütött. Öregek és asszonyok, a ruthének otthonmaradottjai, mielőtt a határra ballagtak volna, kapával a hátukon nézték a bevonult seereget. A parasztnép között állott, vastag szávarral a szájában, a falu rimája. Piros öltözmében, festett szemöldökkel, cifra rózygöngy hullott le a nyakától a hasáig. Zsiroc, széles kópén érzéki ritmusu mosoly rángatózott és egyre a fiatal tisztek felé riszálta magát.

(Folyt. köv.)

Pályázat

A Targu-muresi (Marosvásárhely) izr. hitközség néposztályu elemi iskolájánál egy tanítói állásra pályázatot hirdet.

Törvényes képesítéssel bíró okleveles tanítók, vagy tanítónők eddigi működésüket, vallásos életmódjukat, kort, családi állapotot és fizetési igényeket feltehető kérvényüket folyó évi augusztus 1-ig nyújtják be aulított iskolaszéki elnökhöz (Str. Traian 20.)

Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Targu-Mures 1929 július 7.

Dr. Lőte Lajos
Iskolaszéki elnök.

Mersul autobuselor MERA & COMP. Autobusz menetrendje

Simleul-Silvaniei-Zălau Szilágyosmlyó—Zilah.

I.	II.	III.	IV.	Pleacă Indul	Sosopet Erkerik	I.	II.	III.	IV.
6 ³⁰	8 ¹³	10 ¹⁸	12 ¹⁸	Simleul-Silv.	7 ¹⁵	9 ¹⁵	11 ¹⁵	13 ¹⁵	15 ¹⁵
7 ¹⁵	9 ¹⁴	11 ¹⁹	13 ¹⁹	Zălau	6 ¹⁵	8 ¹⁵	10 ¹⁵	12 ¹⁵	14 ¹⁵

Legatúra spre Jibou—Dej: — Csatiakozás Zsibó—Dés felé: 7¹⁵ és 14¹⁵.

Zălau—Crasna—Ciucea Zilah—Krasna—Cucuca

I.	II.	III.	Pleacă Indul	Sosopet Erkerik	I.	II.	III.
6 ¹⁵	8 ³⁰	10 ³⁰	Zălau	7 ³⁰	9 ¹⁵	11 ¹⁵	13 ¹⁵
7 ¹⁵	9 ³⁰	11 ³⁰	Crasna	6 ³⁰	8 ⁴⁵	10 ⁴⁵	12 ⁴⁵
8 ¹⁵	10 ¹⁵	—	Ciucea	—	11 ¹⁵	13 ¹⁵	15 ¹⁵

Simleul-Silv.—Crasna—Ciucea Szilágyosmlyó—Krasna—Cucuca

I.	II.	III.	Pleacă Indul	Sosopet Erkerik	I.	II.	III.
6 ³⁰	8 ¹⁵	10 ¹⁵	Simleul-Silv.	7 ¹⁵	9 ¹⁵	11 ¹⁵	13 ¹⁵
7 ¹⁵	9 ²⁵	11 ²⁰	Crasna	6 ³⁰	8 ⁴⁵	10 ⁴⁵	12 ⁴⁵
8 ¹⁵	10 ¹⁵	—	Ciucea	—	11 ¹⁵	13 ¹⁵	15 ¹⁵

In Ciucea au legatúra: Csucsan csatl. a vocu trenurile: Pleacă Indul Csucsa: 6³⁰ gyors 14¹⁵, személy 16¹⁵, Kolaszov felé személy 9¹⁵, Rapid 11¹⁵, gyors 16¹⁵, személy 18¹⁵.

Fényképezik?

Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókat, fényzerókat stb. Gépek: 1000 leitől. Papirok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250.

EMKE-drogéria Cluj, Fótér és Deák F.-u. sarok.

A bolgár

A jugoszláv lyók röpködték boru folyik európai konfészke volt. véres fergete Kellogg-pakt szókamok: a izzik, tovább

Azok, akik szerződéseket kezesével st a Balkánon, csessegük g mivé lett. A kérdést, a b pontját népe meg, — ezen megoldásokh szabad játéka a háboru let

A balkáni háboru előtt, amig a hábo érvényesült politikában, diplomáciája játszik és h számára a b Jugoszlávia

maszkodva olasz rivális ország felé orientációját a háboru orra alá. S határon golkokai között ja tüzes nyel a nagyhata godtan emé világáboru

Holott, mi európai hábo ismét a Bal ható, annál az a terület dország s a den gonosz

centrálódhat fészek, ahol nemcsak do Balkán ma godt lélekk nak nevezhe bad zsákmán ség a lel európai nag

A bolgár minden bizo uának, ha a kozólag bec hetne s ha szemforgatá zett állami nek nevébe élést követ doan kijáts nagyhatalm is, a balkán rópa minde hát érdeke mére nézze rializmusna dekellentébb löletét a t törekvései j Nagyon j mas fegyve